

STIMULEREN GEBRUIK VAN BESTAANDE PRODUCTEN EN DIENSTEN

Ronde tafel gesprek over veilig gebruik nieuwe technologieën

- Vraagstuk:** Experts die aan iVRI technologie werken houden zich voornamelijk bezig met het werkend maken van de technologie zelf. Hier wordt minder aandacht besteed aan hoe mensen zullen reageren op deze nieuwe technologieën. Vanuit de community kwam de vraag of dit breder speelt en zo ja, of we hier iets aan kunnen doen.
- Wanneer:** Q2 2019
- Belanghebbenden:** Ontwikkelaars en overheden.
- Resultaat:** Het in contact brengen van de technologieproducenten met gedragsexperts zodat een betere aansluiting gemaakt kan worden tussen de techniek en het menselijk gedrag.
- Actie-eigenaar:** Geïnteresseerde partijen kunnen zich melden bij het [agendateam](#). Het agendateam zal een bredere verkenning van dit vraagstuk starten.

VERANTWOORDE INTRODUCTIE VAN NIEUWE GENERATIE VOERTUIGEN

Geleerde lessen uit projecten gerelateerd aan automatische voertuigen en POD's delen

- Vraagstuk:** Vanuit de community is de vraag gekomen om (makkelijker) toegang te krijgen tot de geleerde lessen uit experimenten en projecten waarin connected automatische voertuigen, AGV's of POD's rijden zodat de do's en don'ts eruit kunnen worden gedestilleerd voor nieuwe projecten. Wat leren we over gebruikers van de nieuwe voertuigsystemen en welke regio-specifieke aspecten en use-cases spelen er?
- Wanneer:** I&W en krachtenbundeling is bezig met de inventarisatie van lessons learned. Zodra de uitkomsten er zijn, kunnen zij dit delen met private partijen. Verwachting is Rond de zomer van 2019.
- Belanghebbenden:** Krachtenbundeling (rijk & regio), aanbieders van CAV's/ AGV's, POD's, adviseurs.
- Resultaat:** Delen resultaten inventarisatie Lessons learned met de Smart Mobility Community in een interactieve sessie. Daarnaast lessons learned op vindbare wijze beschikbaar maken via website.
- Actie-eigenaar:** Nog te bepalen. Geïnteresseerde partijen kunnen zich melden bij het [agendateam](#).

Overheid beleidsroadmap automatische voertuigen

Vraagstuk:	De community vindt het waardevol om kennis te nemen van de beleidsroadmap van de overheid. Verder is de behoefte geuit om inzichten van (private) partijen mee te kunnen geven bij de doorontwikkeling van deze roadmap.
Wanneer:	Dedicated Meet up tijdens het ITS Europe congres
Belanghebbenden:	Partijen die tijdens de brede sessie van maart 2019 hebben aangegeven belang te hebben bij de soepele invoer van automatische voertuigen
Resultaat:	Sessieverslag
Actie-eigenaar:	I&W

Informatie over de experimenteerwet

Vraagstuk:	Vanuit de community komt het verzoek om meer informatie te delen over de experimenteerwet: Wat zijn de ins en outs van de experimenteerwet? Wanneer vinden we een proef/uitvoering geen experiment meer en valt het dus niet meer onder de experimenteerwet?
Wanneer:	Per direct beschikbaar
Belanghebbenden:	Community, met name projecten en partijen die met automatische voertuigen de weg op willen.
Resultaat:	Geïnteresseerden worden verwezen naar Eerste Kamer stukken over de Experimenteerwet . Indien er alsnog behoefte is aan een toelichting meld je dan bij het agendateam .

Voorwaarden voor voertuigen op de weg (veiligheid)

Vraagstuk:	Waarom moet een voertuig voldoen om toegelaten te worden op de Nederlandse wegen? Moet het voertuig aan een aantal skills voldoen? Of in staat zijn een aantal scenario's aan te kunnen? Hoe gaan we om met software updates?
Wanneer:	Q2/Q3 2019
Belanghebbenden:	Ontwikkelaars, overheden, RDW
Resultaat:	Update voertuigeisen, vorm nog te bepalen
Actie-eigenaar:	Beleidslijn <i>Verantwoorde introductie van nieuwe generatie voertuigen</i> en RDW zijn hiermee bezig. Een consultatiesessie op uitnodiging volgt. Geïnteresseerde partijen kunnen zich melden bij het agendateam .

TOEKOMSTBESTENDIGE INFRASTRUCTUUR EN WEGBEHEER

Afbakening vraagstukken toekomstbestendige infra

Vraagstuk:	Vanuit de community is de vraag gekomen om meer helderheid te krijgen over wat toekomstbestendige infrastructuur precies is: Wat bedoelen we met toekomstbestendige infra? Waar moet de infrastructuur aan voldoen en kunnen we ook voor de infrastructuur bijvoorbeeld levels definiëren zoals SAE voor automatisch rijden, waaraan getoetst kan worden? Wat is hier internationaal al voor beschikbaar/ in ontwikkeling.
Wanneer:	Nog niet belegd.
Belanghebbenden:	Wegbeheerders, Infraleveranciers, Dienstenleveranciers
Resultaat:	Inzicht in toekomstbestendige infrastructuur, vorm nog te bepalen
Actie-eigenaar:	Er heeft zich nog geen actiehouder gemeld; geïnteresseerde partijen kunnen zich melden bij het agendateam . Als niemand zich meldt voor 30-05-2019 is de conclusie dat dit punt niet (meer) relevant is binnen de community en wordt deze van de werkagenda verwijderd.

Workshop over laatste stand van zaken: Data uit Voertuigen

Vraagstuk:	Zowel regionaal, nationaal als internationaal zijn er veel initiatieven rondom data uit voertuigen. Tijdens deze bijeenkomst is geïnformeerd over de laatste stand van zaken omtrent de Data Task Force, het project Talking Cars en het vervolg op de praktijkproef.
Wanneer:	Eerstvolgende 8 mei 2019
Belanghebbenden:	Projecten
Resultaat:	Sessie verslag in de vorm van een powerpointpresentatie.
Actie-eigenaar::	Beleidslijn <i>Zorgvuldig benutten van data-uitwisseling en connectiviteit</i> .

Projectenoverleg security

Vraagstuk:	Hoe kunnen we borgen dat er projectoverstijgende, secure oplossingen op de weg komen die aansluiten bij de internationale ontwikkelingen? Hoe kunnen we met de projecten de security-maatregelen op elkaar afstemmen en harmoniseren, en met de projecten de slag van pilots naar deployment afstemmen en coördineren.
Wanneer:	Periodiek overleg, meest recente overleg: 2 november 2018.
Belanghebbenden:	Projecten (W.o. TT-Initiatieven, InterCor, Concorda, ITS Corridor,...)
Resultaat:	Procesafstemming en afspraken over projecten heen.
Actie-eigenaar:	Beleidslijn <i>Zorgvuldig benutten van data-uitwisseling en connectiviteit</i> .

Informatiesessie security

Vraagstuk:	Welke acties en resultaten lopen vanuit Nederland om te borgen dat er project overstijgende, secure oplossingen op de weg komen die aansluiten bij de internationale ontwikkelingen? Afgelopen jaar hebben projectleiders van grote projecten in Nederland zich hierover gebogen. In deze sessie delen we de stand van zaken met gastsprekers vanuit die projecten en vertegenwoordigers van Nederland in Europese gremia op dit onderwerp.
Wanneer:	Voor de zomer 2019
Belanghebbenden:	Marktpartijen en projecten die slimme mobiliteitsoplossingen implementeren
Resultaat:	Geïnformeerde bezoekers van de Informatiesessie
Actie-eigenaar:	Agendateam S&P initieert, faciliteert en nodigt partijen uit voor deze sessie. Inhoudelijke inbreng vanuit het projectleidersoverleg Security in samenwerking met Beleidslijn <i>Zorgvuldig benutten van data-uitwisseling en connectiviteit</i> .

Expertsessie C-Roads vs. Dutch profiles (C-Roads)

Vraagstuk:	Vanuit zowel de projecten (w.o. TT) als de C-ITS community in Nederland zijn Profiles opgesteld voor verschillende use-cases. Binnen C-Roads zijn deze gebruikt voor verdere internationale coördinatie en afstemming. Wat zijn de verschillen tussen de C-Roads profiles en de Dutch Profiles, welke aanpassingen zijn nodig en hoe kunnen we interoperabiliteit borgen?
Wanneer:	Q2 2019.
Belanghebbenden:	Community m.n. Industrie en Service Providers
Resultaat:	Notitie met gedragen conclusies en acties.
Actie-eigenaar:	Agendateam nodigt partijen uit om inhoudelijke voorbereiding te doen. Ben je geïnteresseerd om bij te dragen aan de voorbereiding, meld je dan bij Wim Broeders , inbreng op basis van in-kind deelname van belanghebbende projecten en partijen.

Delegated Act Directive 2010/40/EU: Deployment of ITS, wat betekent het in de praktijk?

Vraagstuk:	De DA betreft Europees beleid gericht op de te gebruiken standaarden en technieken om interoperabiliteit te borgen binnen C-ITS. Wat is de impact hiervan op het NL-beleid en de implementatie van C-ITS projecten in NL?
Wanneer:	2019
Belanghebbenden:	Community, met name stakeholders en projecten met focus op implementatie.
Resultaat:	Expertsessie met verslaglegging
Actie-eigenaar:	Agendateam in de persoon van Wim Broeders initieert, faciliteert en nodigt partijen uit voor deze sessie. Inhoudelijke inbreng vanuit beleidslijn <i>Zorgvuldig benutten van data-uitwisseling en connectiviteit</i> en inhoudelijke inbreng vanuit private partijen, op uitnodiging.

Transparantie over timing en processen rondom Europese beslissingen op gebied van standaarden voor C-ITS en C-AD.

Vraagstuk:	Vanuit de community wordt de vraag geuit om de timing en processen rondom Europese beslissing transparant te krijgen, om te zorgen dat de NL-belangen in de internationale standaardisatie voor C-ITS en C-AD en harmonisatie processen goed geborgd worden en NL-stakeholders geïnformeerd zijn over hetgeen internationaal speelt. Wanneer wordt definitieve besluitvorming verwacht en wat zijn de tussenstappen? Welke key-personen zitten waar?
Wanneer:	Nog niet gepland
Belanghebbenden:	Projecten met focus op implementatie, met name industrie en Service-Providers.
Resultaat:	Transparant overzicht hoe processen lopen, wie waar zit en een beslisagenda.
Actie-eigenaar:	Nog geen eigenaar. Mocht je dit zelf willen oppakken meld je dan bij Wim Broeders .

Voorwaarden voor connectiviteitsystemen

Vraagstuk:	Connectiviteit is een onderwerp wat velen bezig houdt en ook vele vragen en discussies oproept. Zo hebben een aantal bedrijven en overheden in september 2018 een brief aan IenW gestuurd om meer duidelijkheid en eensgezindheid te bereiken over NL beleid en projecten voor C-ITS. Op basis van de kamerbrief over smart mobility, de krachtenbundeling en overleg met partijen die de brief hebben gestuurd, wordt een aantal acties gepland: 1. Een brede bijeenkomst gepland voor uitleg en bespreking van gedelegeerde verordening voor C-ITS van EU/EC is in Q1 2019 gehouden. 2. Op basis hiervan komt er een gezamenlijke communitylijn over NL inzet voor C-ITS 3. Samen uitwerken ontwikkelspoor o.a. in aanpak krachtenbundeling 4. Herinrichting overleg inzake projecten, strategie en specialismen
Wanneer:	Deels al uitgevoerd in Q4 2018, Q1 2019. Vervolg wordt opgepakt in Q3 2019
Actie-eigenaar:	Beleidslijn <i>Zorgvuldig benutten van data-uitwisseling en connectiviteit</i> zal een voorstel voor verdere uitwerking en governance uitwerken, dit zal worden getoetst bij betrokken partners. Input hierop is welkom.

Expertsessie Validatie use-cases

Vraagstuk:	Een aantal use-cases zijn uitgewerkt in profielen voor short-range en/of cellulaire communicatie. Het is belangrijk om deze verschillen en de mogelijke betekenis daarvan scherp in beeld te hebben. Het is nog onduidelijk wat de impact op interoperabiliteit of coëxistentie en met name bestuurders (en in de nabije toekomst op voertuiggedrag) is wanneer de profielen (deels) afwijkend zijn en of en welke problemen er zich in de toekomst hierop gaan voordoen, met name in relatie tot veilig verkeersgedrag.
Wanneer:	Nog te bepalen
Belanghebbenden:	Experts op het gebied van C-ITS standaarden, use cases
Actie-eigenaar:	Dit vraagstuk is belegd bij C-roads TF4 voor hybride profielen. Indien er hierna vervolg noodzakelijk is zal er een expertsessie (publiek-private samenstelling) op uitnodiging plaatsvinden.

Input voor beleidsvorming over HD maps

Vraagstuk:	HD maps zijn een belangrijk/cruciaal onderdeel van hoog geautomatiseerd rijden. Hoe willen overheid en industrie daar vorm en inhoud aan geven? Gaan we van het Nationaal Wegenbestand (NWB) een HD map voor iedereen maken (en daarmee alle verantwoordelijkheid bij de overheid leggen), gaan we het compleet los laten ('u ziet maar wat u gebruikt'), gaan we normen en specificaties ontwikkelen en vaststellen? Graag halen we inzichten hierover bij zowel publieke als private belanghebbenden als voorbereiding voor beleidsvorming hierover.
Wanneer:	start na de zomer 2019
Belanghebbenden:	Industrie partijen (map leveranciers en partijen die de maps gebruiken voor hun producten/diensten) en overheden
Resultaat:	Input van belanghebbende en ervaringsdeskundige die gebruikt kan worden voor beleid. Werkvorm nog te bepalen
Actie-eigenaar:	Nog niet bepaald; geïnteresseerden kunnen zich melden bij het agendateam .

DOORSNIJDENDE THEMA'S

Kennisdeling in de Smart Mobility Community

Vraagstuk:	De kennisdeling in de community wordt verbeterd, o.a. middels een nieuwe website, gerichte bijeenkomsten en een overzicht van relevante documenten, initiatieven en experimenten. De community (als primaire kennisafnemer/leverancier) wordt hierbij betrokken.
Wanneer:	Mei – juni 2019
Belanghebbenden:	Community, met name projecten, IenW, regionale overheden
Resultaat:	Toegankelijke website waarop relevante documenten beschikbaar zijn
Actie-eigenaar:	IenW (Nina Schaap), gefaciliteerd door het agendateam .

Adaptiviteit in nieuwe projecten

Vraagstuk:	Willen we, en zo ja, hoe kunnen we de governance van nieuwe projecten zo inrichten dat we op adaptieve wijze om kunnen gaan met geleerde lessen tijdens het project (tussentijdse evaluatie)? Het doel is om te verkennen of er nieuwe randvoorwaarden nodig zijn voor uitvragen van nieuwe projecten.
Wanneer:	Nog niet gepland
Belanghebbenden:	Projectleiders, toekomstige projectleiders, opdrachtgevers
Resultaat:	Nader te bepalen
Actie-eigenaar:	Nader te bepalen; geïnteresseerden kunnen zich melden bij het agendateam .

Ex ante evaluaties met onderbouwing van modellen

Vraagstuk:	Hoe kunnen we ex-ante evaluaties met modellen goed vormgeven, gegeven de onzekerheden die hierin zitten? In nauwe samenwerking met experts zullen we ophalen over welke onzekerheden we het hebben en bespreken welke rol we ex-ante evaluaties met modellen willen geven.
Wanneer:	Nog niet gepland
Belanghebbenden:	Projecten, modelexperts, overheden/wegbeheerders
Resultaat:	Nader te bepalen
Actie-eigenaar:	Nader te bepalen; geïnteresseerden kunnen zich melden bij het agendateam .

Afspraken over datakwaliteit van data uit voertuigen

Vraagstuk:	Welke (minimale) eisen moeten gesteld worden aan de kwaliteit van data en wat voor afspraken voor uitwisseling en gebruik moeten er gemaakt worden. Het gaat hierbij om data vanuit voertuigen maar ook om data-uitwisseling tussen partijen onderling (m.n. public-private). Er is behoefte aan een werkmethode, een set van afspraken om komende jaren (1-2 jaar) meer inzicht te krijgen in welke kwaliteit van data haalbaar is en mogelijk is?
Wanneer:	Afhankelijk van voortgang praktijkproef
Belanghebbenden:	Projecten, publieke en private partijen die deel uitmaken van een C-ITS keten.
Actie-eigenaar:	Dit vraagstuk wordt momenteel opgepakt in het vervolg op de praktijkproef voor het gebruiken van voertuigdata. Indien er resultaten gedeeld kunnen worden zal het agendateam dit doen.

Ophalen Fact's and Figures ontwikkelingen C-ITS en automatisch rijden op de weg

Vraagstuk:	Komende decennia hebben we nog te maken met oude en nieuwe systemen door elkaar heen. Daarop willen we goed anticiperen. Daarom is beslisinformatie nodig en willen we concrete facts and figures boven tafel krijgen. Bijvoorbeeld over wanneer bepaalde type infrastructuur beschikbaar komt of wanneer bepaalde type automatische voertuigen van de lopende band rollen.
Wanneer:	Nog niet gepland
Belanghebbenden:	Overheden, Infraleveranciers, Dienstenleveranciers, OEM's
Resultaat:	Lijst met feiten op basis waarvan scenario's uitgewerkt kunnen worden
Actie-eigenaar:	Nog niet belegd; geïnteresseerden kunnen zich melden bij het agendateam .